

Stadswarmte is duurder en onzekerder dan aardgasverwarming en bespaart geen CO2

Posted on 6 april 2024 by Maarten van Andel

Huurders in veel steden betalen torenhoge rekeningen voor opgedrongen stadswarmte zonder leverancierskeuze. Het woord 'stadsverarming' is al gevallen. Voorstanders van stadswarmte wijten de torenhoge rekeningen aan inflatie, gestegen rente, hoge gasprijzen en 'intransparante kosten'. Dit zijn valse excuses. De rente is historisch gezien tamelijk laag, inflatie treft alle energievormen inclusief aardgas, en intransparante kosten zijn hooguit het gevolg van beleidsmatig gecreëerde monopolieposities voor stadswarmteleveranciers.

Nederland heeft veruit de hoogste prijsstijgingen

Overal in het land wordt de noodklok geluid, van Amsterdam en Rotterdam tot Nijmegen en Bergen op Zoom. Burgers krijgen jaarlijks honderden euro's hogere energierekeningen, en kunnen nergens anders heen. Ze voelen zich machteloos en onzeker over de toekomst van hun huisverwarming. TNO heeft uitgezocht dat onze

stadswarmteprijzen in de afgelopen vier jaar met 62 procent zijn gestegen. Dat is drie keer zoveel als de gemiddelde landelijke inflatie, en ook twee tot drie keer zoveel als in andere Europese landen.

Nederland staat met die 62 procent prijsstijging torenhoog bovenaan in Europa. Finland volgt als tweede op grote afstand met 28 procent. Wethouders en woningcorporaties willen terecht pas op de plaats maken, vanwege duizenden klachten van wanhopige burgers over honderden euro's jaarlijkse prijsstijgingen. Energieleveranciers als Eneco en Vattenfall willen op hun beurt ook pas op de plaats maken, omdat al die maatschappelijke en politieke weerstand en onzekerheid hun verdienmodel onderuit haalt.

Klimaatminister Jetten probeert deze ellende van honderdduizenden mensen af te doen als 'weeffouten'. Heeft de minister enig idee hoe dat klinkt in de oren van zoveel belastingbetalende burgers die al jaren geconfronteerd worden met gebroken beloftes, voortdurende onzekerheden, onbetaalbare rekeningen en kou in huis? Hij werkt nu aan een 'spoedwet' die stadswarmte per 1 januari 2025 enkele tientjes goedkoper zou moeten maken. Dat is veel te laat en veel te weinig.

De structurele oplossing zou moeten komen van Jettens nieuwe Wet Collectieve Warmte, die de huidige Warmtewet uit 2014 moet gaan vervangen. De nieuwe wet gaat komende zomer naar de Tweede Kamer, maar garandeert volgens de Autoriteit Consument & Markt (ACM) allerminst verbetering. In de Wet Collectieve Warmte wordt de huidige koppeling van stadswarmteprijzen aan aardgasprijzen vervangen door een koppeling aan werkelijke kosten.

Stadswarmte wordt deels met biomassa opgewekt

Ik vrees dat de ACM gelijk gaat krijgen. Ik vrees zelfs dat de Wet Collectieve Warmte aansluiting op een warmtenet duurder zal maken in plaats van goedkoper, om twee redenen. De werkelijke kosten blijven stijgen, en monopolisten weten heel goed hoe ze ook met ACM-toezicht de van hen afhankelijke klanten extra geld uit de zak kunnen kloppen. Het wordt nog erger als we beseffen dat stadswarmte voor een deel met houtige biomassa wordt opgewekt. Dat stoot per warmte-eenheid ruim twee keer zoveel CO_2 uit als aardgas.

Biomassa-uitstoot telt alleen niet mee in de officiële CO_2-boekhouding. David Smeulders, hoogleraar energietechnologie aan de Technische Universiteit Eindhoven, heeft eerder aangetoond dat dit onterecht is. Het duurt zeker 30 tot 50 jaar voordat de CO_2-uitstoot van een verbrande boom is opgenomen door een nieuwe boom, dus alle bomen die we tot aan 2050 verbranden dragen bij aan CO_2-toename in de atmosfeer. En zolang we meer bomen verbranden dan erbij groeien verhoogt dit ook na 2050 de hoeveelheid CO_2 in de atmosfeer.

Technocratische marktverkrachting

Het faillissement van ’s werelds grootste houtpellet-leverancier Enviva is in dit verband goed nieuws voor milieu en klimaat, maar slecht nieuws voor stadswarmteklanten. Een dreigend tekort aan houtige biomassa kan deze brandstof voor stadswarmtenetten duurder maken, en dit zal in Jettens nieuwe Wet Collectieve Warmte als werkelijke kosten doorwerken in een prijsverhoging van stadswarmte.

Onze bestuurders schijnen maar niet te kunnen of willen begrijpen dat een schaars en gewild product als huisverwarming zelfs met miljardensubsidies niet kunstmatig goedkoop kan worden gehouden. Oude of nieuwe warmtewetten en toezichthouders zoals ACM kunnen de internationale prijsstijgingen van aardgas, biomassa en warmtenet-installaties niet tegenhouden. Tien jaar ervaring leert ons dat gedwongen monopolistische stadswarmte structureel duurder is dan aardgasverwarming, en ook nog eens minder comfort en zekerheid biedt voor bewoners.

Het blijkt zeer moeilijk te achterhalen hoeveel houtige biomassa er wordt verbrand in stadswarmte-installaties. Dat is wel van groot belang, want bij houtverbranding komt veel CO_2 vrij. Met een ruwe schatting kom ik op tientallen procenten houtige biomassa, mogelijk zelfs de helft van alle stadswarmte. Dat zou betekenen dat stadswarmte helemaal geen CO_2 bespaart ten opzichte van aardgaswarmte, omdat houtverbranding per warmte-eenheid ruim twee keer zoveel CO_2 uitstoot als aardgasverbranding.

‘Tijd voor de pauzeknop’, zegt professor David Smeulders. Een beter advies kan ik niet bedenken voor minister Jetten. Werkelijk alle seinen voor stadswarmte staan op rood: Torenhoge prijsstijgingen, protesterende wethouders, weerspannige

woningcorporaties, terughoudende energiebedrijven, wurgende onzekerheden, wanhopige burgers en contraproductieve CO_2-emissies. Hoeveel signalen willen we hebben om een volkomen misplaatst warmtenetbeleid en aardgasverbod eindelijk te stoppen?

Help eerst belastingbetalende burgers uit de brand

Jettens spoedwet en nieuwe Wet Collectieve Warmte kunnen wachten, net als alle onderzoeken en procedures over toeslagenleed en aardbevingsschade. Het is voor een dienende overheid eerst en vooral zaak om mensen die in het hier en nu gemangeld worden door overheidsbeleid vlot uit de brand te helpen. Vervolgens moeten op korte termijn alle uitbreidingsplannen van warmtenetten voor onbepaalde tijd worden uitgesteld. Nederland heeft belangrijker zaken te doen dan doorgaan met de onbetaalbare schijnoplossing van stadswarmte waar mens en milieu niet beter van worden.

Maarten van Andel *is chemicus en publiceerde onlangs 'Kies Wijzer Klimaat. Praktische gids voor consument en kiezer'. Dit verhelderende boek verscheen bij Uitgeverij Blauwburgwal, kost €17,50 en is overal verkrijgbaar, ook* ***in de winkel van Wynia's Week****.*

Wynia's Week *wordt mogelijk gemaakt door* ***de vrijwillig betaalde abonnementen van de lezers, kijkers en luisteraars. Doet u al mee?*** *Doneren aan Wynia's Week kan* ***HIER****.* ***Hartelijk dank!***